

CZU 342.9:347.962

DOI <https://doi.org/10.52388/2345-1971.2023.2.07>

ADVANTAGES OF THE SPECIALIZATION OF JUDGES IN MATTERS OF ADMINISTRATIVE LITIGATION

Aliona CORCENCO

Doctor of Law, „Alec Russo” State University of Balti,

Republic of Moldova

e-mail: acorcenco@mail.ru

<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0008-5472-7180>

The institution of administrative litigation is an important branch of the legal system, which deals with the resolution of disputes and conflicts between the public administration and citizens or other private entities. This institution is essential for ensuring compliance with legality and fairness in the activity of the public administration and for protecting the rights and interests of citizens. The main role of the administrative litigation courts is to control the administrative acts issued by the authorities and to check whether they respect the law and the fundamental rights of the citizens, and the specialization of the judges will improve the quality of justice. In the same way, the efficiency of the courts will be improved. The specialization of judges is necessary due to increasingly complex legislation and the high workload of judges. This means that, since a judge examines only one type of file, for example in the matter of administrative litigation, then the decisions issued by him will be more qualitative. And this is because the magistrate works only in the field of administrative justice.

Keywords: court of law, administrative litigation court, administrative justice, specialized judge, specialized court.

AVANTAJELE SPECIALIZĂRII JUDECĂTORILOR ÎN MATERIE DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV

Instituția contenciosului administrativ este o ramură importantă a sistemului juridic, care se ocupă cu soluționarea litigiilor și conflictelor dintre administrația publică și cetățeni sau alte entități private. Această instituție este esențială pentru asigurarea respectării legalității și echității în activitatea administrației publice și pentru protejarea drepturilor și intereselor cetățenilor. Rolul principal al instanțelor de contencios administrativ este de a controla actele administrative emise de autorități și de a verifica dacă acestea respectă legea și drepturile fundamentale ale cetățenilor; iar specializarea judecătorilor, va îmbunătăți calitatea justiției. În același mod, eficiența instanțelor de judecată va fi îmbunătățită. Specializarea judecătorilor, este necesară din cauza legislației din ce în ce mai complexe și a volumului mare de muncă al judecătorilor. Aceasta înseamnă că, întrucât un judecător examinează un singur tip de dosar; de exemplu în materie de contencios administrativ, atunci hotărârile emise de acesta vor fi mai calitative. Și aceasta pentru că magistratul lucrează doar în domeniul justiției administrative.

Cuvinte-cheie: instanță de judecată, instanță de contencios administrativ, justiție administrativă, judecător specializat, instanță specializată.

AVANTAGES DE LA SPÉCIALISATION DES JUGES EN MATIÈRE DE CONTENTIEUX ADMINISTRATIF

L'institution du contentieux administratif est une branche importante du système juridique, qui traite de la résolution des litiges et des conflits entre l'administration publique et les citoyens ou d'autres entités privées. Cette institution est essentielle pour garantir le respect de la légalité et de l'équité dans l'activité de l'administration publique et pour protéger les droits et intérêts des citoyens. Le rôle principal des

tribunaux contentieux administratifs est de contrôler les actes administratifs émis par les autorités et de vérifier s'ils respectent la loi et les droits fondamentaux des citoyens, et la spécialisation des juges améliorera la qualité de la justice. De la même manière, l'efficacité des tribunaux sera améliorée. La spécialisation des juges est nécessaire en raison d'une législation de plus en plus complexe et de la charge de travail élevée des juges. Cela signifie que, puisqu'un juge n'examine qu'un seul type de dossier, par exemple en matière de contentieux administratif, alors les décisions qu'il rendra seront plus qualitatives. Et cela parce que le magistrat travaille uniquement dans le domaine de la justice administrative.

Mots-clés: tribunal, tribunal du contentieux administratif, justice administrative, juge spécialisé, tribunal spécialisé.

ПРЕИМУЩЕСТВА СПЕЦИАЛИЗАЦИИ СУДЕЙ В ОБЛАСТИ АДМИНИСТРАТИВНОГО СУДОПРОИЗВОДСТВА

Институт административного судопроизводства является важной отраслью правовой системы, которая занимается разрешением споров и конфликтов между государственной администрацией и гражданами или другими частными лицами. Данный институт необходим для обеспечения соблюдения законности и справедливости в деятельности органов государственного управления, защиты прав и интересов граждан. Основная роль судов по административным делам заключается в контроле над административными актами, издаваемыми органами власти, и в проверке соблюдения ими закона и основных прав граждан, а специализация судей улучшит качество правосудия. Таким образом, будет повышена эффективность работы судов. Специализация судей необходима в связи с усложнением законодательства и высокой нагрузкой на судей. Это означает, что, поскольку судья рассматривает только один вид дел, например, по делу об административном процессе, то выносимые им решения будут более качественными. И это потому, что судья работает только в сфере административной юстиции.

Ключевые слова: суд, административный суд, административная юстиция, специализированный судья, специализированный суд.

Introducere

În iunie 1994, Parlamentul a adoptat Concepția reformei judiciare și de drept în Republica Moldova, cu scopul dublu de a crea un statut și funcții noi pentru instanțele de judecată și modificarea statutului judecătorilor [1]. Constituția Republicii Moldova din anul 1994 a consfințit baza legală pentru organizarea și funcționarea sistemului judiciar cu instanțe de competență generală de patru nivele [4]. Astfel, al.1 art.115 din Constituție prevedea, la acel moment, că Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel, tribunale și judecătorii. Reforma judiciară planificată a fost implementată pe scară largă până în 1996, după ce Parlamentul a adoptat legislația necesară în acest sens.

Din anul 1996, Republica Moldova a avut un sistem de patru nivele de instanțe de judecată, acestea fiind: judecătoriile, cinci Tribunale,

Curtea de Apel a Republicii Moldova și Curtea Supremă de Justiție.

La 21 noiembrie 2002, printr-un amendament constituțional, a fost eliminat al treilea nivel de instanțe de judecată (Curtea de Apel a Republicii Moldova) și tribunalele au fost redenumite în curți de apel.

Justiția moldovenească, la moment, se înfăptuiește prin intermediul următoarelor instanțe judecătorești: judecătoriile, curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție. În Moldova activează 15 judecătorii, patru Curți de Apel (Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat) și o Curte Supremă de Justiție. Legislația prevede 504 posturi de judecător în toate instanțele judecătorești din Republica Moldova (inclusiv pentru instanțele din stânga Nistrului). Judecătorii din Curțile de apel „verifică” și pot anula hotărârile judecătorilor, iar Curtea Supremă de Justiție, „verifică” și poate anula hotărârile Curții de

Apel și a judecătorilor, aceasta fiind cea mai importantă verigă din „lanțul” justiției.

Idei și discuții

Specializarea judecătorilor este un subiect care poate fi interpretat din diferite perspective și asupra căruia se poate conveni, luându-se în considerare oportunitățile și particularitățile contextului local. Specializarea este strâns legată de managementul sistemului judiciar, luând forme distincte în jurisdicții diferite, precum sunt judecătorii specializați într-un domeniu specific, colegii specializate în instanțe sau instanțe specializate.

Nu există nici un standard internațional care ar recomanda cu fermitate sau ar dezaproba specializarea judecătorilor, ori metoda prin care aceasta trebuie realizată.

În funcție de context, specializarea judecătorilor poate avea interpretări diferite. Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) utilizează termenul de „judecător specializat”, care înseamnă „un judecător care se ocupă de domenii înguste ale dreptului (de exemplu, drept penal, drept fiscal, dreptul familiei, drept economic și financiar, dreptul proprietății intelectuale, dreptul concurenței) sau care se ocupă de cauze referitoare la situații factice concrete în domenii specifice (de exemplu, cele legate de dreptul familiei, dreptul protecției sociale sau dreptul economic)” [2, p. 5].

În Uniunea Europeană, practica referitoare la specializarea judecătorilor variază de la țară la țară. Aceasta cuprinde crearea de colegii sau complete specializate în cadrul instanțelor existente sau crearea de instanțe specializate. Specializarea judecătorilor, poate, de asemenea, fi realizată într-o manieră informală, în situațiile în care judecătorii aleg anumite domenii ale dreptului în care ei eventual devin „experți”. Cercetările empirice au arătat că, chiar și în țările în care se optează pentru un judecător generalist, în practică, judecătorii tind în a se specializa pe anumite domenii. De exemplu, când judecătorii

examinează în complete, anumiți judecători vor scrie mai des decât alții opiniile pentru tipuri specifice de cauze [5, p. 11-13].

Lawrence Baum face patru distincții referitoare la specializarea judecătorilor:

- *specializare pe termen lung și specializare pe termen scurt* (judecători care sunt repartizați în mod permanent să examineze anumite tipuri de cauze și judecători care sunt repartizați să examineze anumite tipuri de cauze pentru perioade anumite);

- *specializare deplină și parțială*;

- *specializare în funcție de specificul cauzelor examinate* (de exemplu, un judecător care examinează doar cauze penale posedă un grad de specializare diferit de cel al unui judecător care examinează doar cauze de violență în familie) și

- *specializare în funcție de calitatea inculpatului în cauzele penale* (de exemplu, instanțe pentru minori).

Autorul subliniază că aceste distincții sunt importante, deoarece orice generalizare referitoare la efectele specializării se aplică cu mai multă exactitate unor forme de specializare decât altora [6, p. 1673-1675].

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni punctează, că cea mai răspândită modalitate de implementare a specializării presupune crearea colegiilor sau secțiilor specializate. Deseori, o astfel de specializare poate fi asigurată prin regulamentele interne ale instanțelor. Principalele domenii de specializare sunt: dreptul familiei și protecția drepturilor copiilor, dreptul proprietății intelectuale, dreptul comercial, dreptul insolvenței, infracțiunile grave, urmărirea penală și executarea sancțiunilor penale [2, p. 42].

În baza celor ce preced, reiterăm, că instanțele specializate în cauzele de contencios administrativ nu sunt printre cele mai răspândite instanțe specializate în Europa, deși multe țări au instanțe specializate în jurisdicția administrativă [16].

În România, justiția de contencios administrativ este integrată în sistemul național de justiție. Nu există instanțe de contencios administrativ separate. În cadrul instanțelor de nivel mai înalt (tribunalele, curțile de apel și Înalta Curte de Casație și Justiție) funcționează secții speciale de contencios administrativ sau, cel puțin, complete specializate [11].

În același timp, câteva țări, membre ale Uniunii Europene, au instituit instanțe specializate în cauze de contencios administrativ. În cele ce urmează, vom prezenta câteva exemple relevante studiului de caz.

Franța, are un sistem de instanțe de contencios administrativ, „care sunt organizate într-o structură ierarhică, în vârful căreia se află Consiliul de Stat. Instanțele de contencios administrativ examinează cauzele referitoare la contracte de stat, acțiuni privind repararea prejudiciului înaintate împotriva Guvernului, anumite litigii ce țin de domeniul fiscal, precum și apelurile împotriva deciziilor emise de organele administrative. Deși astfel de cauze, de regulă, se referă la litigii între Guvern și persoane private sau corporații, unele din ele derivă din litigii între departamente de stat independente” [8].

În *Germania*, aproximativ 25% din judecătorii sistemului judecătoresc al țării activează în cadrul sistemelor de instanțe specializate în domeniul dreptului administrativ, fiscal, dreptului muncii și protecției sociale. „Jurisdicția administrativă generală formează cel mai mare sistem de instanțe specializate din Germania. În competența acestuia sunt toate tipurile de chestiuni publice, cu excepția celor de natură constituțională, cu condiția că acestea nu sunt expres date în competența instanțelor fiscale sau sociale prin lege. Sistemul prezent de jurisdicție administrativă din Germania este structurat pe trei nivele, cu 52 de tribunale administrative de prima instanță care formează baza sistemului, urmate de cele 16 Curți Administrative Înalte și Curtea Administrativă Federală în vârful

ierarhiei. În prezent, în cadrul jurisdicției administrative activează aproximativ 2400 de judecători” [10].

În *Finlanda*, Curtea Administrativă Supremă și Curțile Administrative regionale sunt instanțe generale de drept administrativ [12].

În *Suedia*, există două sisteme generale de instanțe judecătorești: instanțele generale și instanțele administrative generale. Instanțele generale examinează cauzele penale și litigiile civile între persoane private, de exemplu, litigii ce țin de domeniul dreptului civil. Instanțele administrative generale, în mare parte, examinează cauzele între un organ de stat și o persoană privată. Instanțele administrative generale sunt instanțele administrative de sector, curțile de apel administrative și Curtea Supremă Administrativă [13]. Curtea Supremă Administrativă este instanța administrativă generală supremă care examinează recursurile împotriva deciziilor celor patru curți de apel administrative din Suedia. În practică, în majoritatea cazurilor, curțile de apel administrative sunt instanțe de ultim nivel. Recursul se admite numai într-un procent mic de cauze depuse la Curtea Supremă Administrativă. Cea mai importantă funcție a Curții Supreme Administrative este crearea precedentelor judiciare prin hotărârile sale pe cauze concrete, ce pot îndruma instanțele și cei care aplică legislația în vigoare [18].

Spania, de asemenea, are un sistem de instanțe administrative specializate. „Sistemul judecătoresc al Spaniei include instanțe specializate de nivel inferior – instanțele judecătorești administrative de nivel inferior și instanțele privind litigii de muncă de nivel inferior. Apelurile succesive împotriva deciziilor acestor instanțe pot fi depuse la una sau mai multe instanțe regionale, instanțe superioare, Curtea Națională de Justiție și Curtea Supremă. Fiecare din aceste categorii de instanțe are multiple diviziuni sau colegii cu domenii specifice de jurisdicție. Prima diviziune sau colegiu exercită jurisdicția civilă generală, a doua

examinează cauzele penale. De competența celei de-a treia diviziuni țin litigiile referitoare la contenciosul administrativ, și cea de-a patra diviziune examinează litigiile ce țin de dreptul muncii” [8, p. 258].

Lituania are un sistem de instanțe administrative specializate care examinează litigiile ce țin de domeniul administrării publice și interne. În Lituania, instanțele specializate și-au început activitatea la 1 mai 1999. Sistemul instanțelor administrative din Lituania constă din 5 instanțe administrative regionale (în Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai și Panevėžys) și Curtea Supremă Administrativă a Lituaniei. Hotărârile Curții Supreme Administrative a Lituaniei sunt definitive și irevocabile [14].

Sistemul judecătoresc al Estoniei constă din trei nivele: instanțele de sector și instanțele administrative sunt instanțe de prim nivel; instanțele de circumscripție sunt instanțe de al doilea nivel, și Curtea Supremă este instanță de al treilea nivel. Curtea Supremă exercită concomitant atribuțiile celei mai înalte instanțe de jurisdicție generală, ale curții supreme administrative, precum și ale curții constituționale [19].

În *Republica Cehă*, nu există instanțe administrative specializate de prim nivel, însă instanțele regionale au secții pentru justiție administrativă. Deciziile administrative care vizează drepturile din domeniul privat pot fi atacate în instanțe judecătorești generale conform procedurii civile. În 2003, Curtea Supremă Administrativă a fost instituită în calitate de ultima instanță administrativă în domeniul dreptului public. Instanțele regionale exercită controlul asupra activității organelor administrative în calitate de primă instanță [16].

Prin exemplele de mai sus am dorit să ilustrăm diversitatea practicii europene referitoare la instituirea instanțelor specializate de contencios administrativ. Nu există o recomandare pentru instituirea sau neînstituirea unui sistem specializat de instanțe de contencios administra-

tiv, această decizie trebuie luată de fiecare stat în parte, reieșind din necesitățile locale.

Contenciosul administrativ este o instituție fundamentală a statului de drept, care reprezintă instrumentul prin intermediul căruia orice persoană fizică sau juridică se poate apăra de eventualele abuzuri ale organelor administrației publice și ale funcționarilor care își desfășoară activitatea în cadrul acestor organe. Ca rezultat, prezența acestei instituții de drept asigură realizarea eficientă a scopului contenciosului administrativ, și anume: contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

În Republica Moldova contenciosul administrativ apare mult mai târziu, și punctul culminant constituie adoptarea la 10.02.2000 a Legii contenciosului administrativ [7]. În Constituția Republicii Moldova este consfințit faptul că Republica Moldova este un stat de drept iar demnitatea omului, drepturile și libertățile fundamentale reprezintă valori supreme ce sunt garantate [4, art. 1 al. 3].

Constituția Republicii Moldova garantează persoanelor vătămate într-un drept al său de o autoritate publică că vor obține recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei [4]. Protecția efectivă în dreptul administrativ poate fi acordată doar de judecători instruiți și care au dezvoltat abilități speciale de aplicare a legilor administrative, specializarea lor fiind și o componentă inerentă a independenței judecătorului.

Conform art. 115 din Constituția Republicii Moldova [4], justiția se înfăptuiește în numele legii prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și judecătorii. Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate. Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.

Legea organică, și anume art.6 al Legii contenciosului administrativ, nr.793-XIV din 10.02.2000, (abrogată din 01.04.2019) prevede că „competență de judecare a acțiunilor în contenciosul administrativ au: a) judecătoriile; b) Curțile de apel; c) Curtea Supremă de Justiție. Pentru judecarea acțiunilor în contenciosul administrativ, la Curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție se instituie colegii specializate. În Curțile de apel, unde nu pot fi instituite colegii de contencios administrativ, acțiunile în contenciosul administrativ sunt judecate de complete de judecată sau de judecători desemnați de președintele instanței respective. În judecătoria, acțiunile în contenciosul administrativ sunt judecate de judecători desemnați de președintele instanței respective” [7].

Mai târziu, din 1 aprilie 2019, Codul administrativ al Republicii Moldova, de inspirație germană, a pus bazele unei administrații publice și jurisdicții administrative prietenoase cetățeanului, instituind un șir de garanții adiționale pentru justițiabili, inclusiv ca litigiile cu autoritățile statului să fie examinate de judecători specializați (art.192 alin.(2)) [3]. Ținem să menționăm, că specializarea judecătorilor care aplică prevederile Codului administrativ s-a făcut în anii 2018-2019, înainte de intrarea Codului în vigoare, când au fost identificați magistrați care au fost pregătiți de judecători administrativi din Germania și experți naționali, în cadrul unui curs. Acești judecători au format o practică judiciară nouă în materia contenciosului administrativ pe parcursul ultimilor cinci ani.

Înfăptuirea jurisdicției administrative de judecători cu pregătire specială în știința dreptului administrativ este un drept fundamental al justițiabilului și o obligație pozitivă a statului.

Codul Administrativ, a instituit principiul specializării instanțelor/judecătorilor/ completelor de judecată în materia contenciosului administrativ. Astfel, potrivit prevederilor art.192 pentru examinarea acțiunilor în contencios

administrativ la Curțile de apel se instituie complete de judecători. În judecătoria acțiunilor în contencios administrativ se examinează de judecători specializați [3].

În această ordine de idei, punctăm faptul că odată cu stabilirea unor reguli certe ce reglementează specializarea judecătorilor pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, Codul Administrativ [3, art.199] instituie reguli certe și în materie de competență, și anume: dacă s-a constatat că judecătorului sau completului competent pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ i s-a distribuit o cauză civilă de competența aceleiași instanțe de judecată, acesta, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, își declină competența și remite președintelui de instanță dosarul spre redistribuire aleatorie. (2) Dacă s-a constatat că judecătorului sau completului competent pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ i s-a distribuit o cauză civilă de competența altei instanțe de judecată, acesta, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, o transmite instanței competente. (3) Prevederile alin. (1) și (2) se aplică corespunzător și în cazul în care judecătorului sau completului de judecată competent pentru examinarea cauzelor civile i se repartizează o acțiune de contencios administrativ.

Curtea Supremă de Justiție (CSJ), imediat, după intrarea în vigoare a Codului Administrativ a publicat, o opinie consultativă cu privire la unele chestiuni ce țin de intrarea în vigoare la 1 aprilie a Codului administrativ [17]. Opinia se referă la aplicarea legii în timp în privința procedurilor administrative, procedurilor prealabile și procedurilor de contencios administrative, și la calitatea de pârât în procedura de contencios administrativ.

În esență, deși art. 199 din Codul administrativ este intitulat „Declinarea competenței în cauzele civile”, totuși sfera de aplicare este mai largă, implicit se referă și la cauzele penale, precum și cele contravenționale. Această soluție

rezultă *opelegis* din esența, noutatea și complexitatea reglementărilor procedurii contenciosului administrativ, de inspirație și model German, care *ratiolegis* pune accentul pe specializarea strictă a judecătorilor/completelor de judecată, în materie de contencios administrativ, direct prin dispozițiile Codului administrativ, și nu doar în materie civilă, dar și în cea penală și contravențională.

După cum se observă din studiul efectuat, practica referitoare la specializarea judecătorilor variază. Aceasta cuprinde crearea de colegii sau complete specializate în cadrul instanțelor existente sau crearea de instanțe specializate. Specializarea judecătorilor, poate, de asemenea, fi realizată într-o manieră informală, în situațiile în care judecătorii aleg anumite domenii ale dreptului în care ei eventual devin „experți”. Cercetările empirice au arătat că, chiar și în țările în care se optează pentru un judecător generalist, în practică, judecătorii tind în a se specializa pe anumite domenii.

În Avizul nr. 15, CCJE a analizat în detaliu posibilele avantaje și dezavantaje ale specializării judecătorilor [2, p. 8-23]. CCJE a subliniat următoarele potențiale avantaje ale specializării judecătorilor:

- Specializarea judecătorilor poate asigura faptul că aceștia posedă cunoștințele și experiența relevantă în domeniul lor de competență, necesare, mai ales, în contextul procesului continuu de adoptare de legislație nouă pe plan european, internațional și național, precum și al evoluției jurisprudenței și complexității sporite a doctrinei juridice în general;

- Cunoștințele aprofundate într-un anumit domeniu juridic pot contribui la luarea unor decizii de o mai bună calitate de către judecătorul în cauză, ceea ce poate spori autoritatea instanței de judecată;

- Concentrarea dosarelor la un cerc restrâns de judecători specializați poate asigura consecvența în luarea deciziilor și, prin urmare, securitatea raporturilor juridice;

- Specializarea permite judecătorului, prin examinarea în mod repetat a mai multor cauze de același tip, să înțeleagă mai bine realitățile referitoare la această categorie de cauze, și să găsească, așadar, soluții adecvate acestor realități;

- Judecătorii specializați care au cunoștințe din alte domenii decât dreptul, pot oferi o abordare multidisciplinară problemelor pe care le tratează;

- Specializarea poate spori eficiența instanței de judecată și sistemului de gestionare a dosarelor, deoarece, datorită acumulării de către judecători a experienței într-un domeniu juridic specific, aceștia vor putea examina mai eficient cauzele.

Concluzii

În consecutivitatea celor redată, susținem ideea, că toți judecătorii, atât cei generalști, cât și cei specializați, trebuie să fie experți în arta de a judeca. Judecătorul este cel care are competența de a analiza și evalua faptele și legile pentru a lua hotărâri în domenii din cele mai diverse. În acest scop, el trebuie să aibă cunoștințe vaste despre instituțiile și principiile de drept [2, p. 24].

Recomandând și susținând specializarea judecătorilor în anumite domenii, inclusiv pe domeniul contenciosului administrativ putem puncta că „specializarea nu se justifică decât în cazul în care aduce un plus de valoare administrării justiției, adică, dacă se dovedește utilă pentru asigurarea calității atât a procedurilor în fața instanțelor, cât și a deciziilor pronunțate de acestea” [2, p. 30-38]. Or, introducerea specializării judecătorilor, obligă statul la respectarea următoarelor cerințe de bază:

- instanțele specializate și judecătorii specializați trebuie să răspundă tuturor exigențelor referitoare la un proces echitabil prevăzute în Art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului (CEDO);

- înființarea decolegii sau instanțe speci-

alizate trebuie reglementată cu strictețe, atât judecătorii generaliști, cât și cei specializați trebuie să asigure aceleași garanții și aceeași calitate;

- regulile de procedură specifice, aplicabile instanțelor specializate, sunt admisibile doar atunci când acestea răspund cerințelor care justifică înființarea instanței respective.

Referințe bibliografice

1. Avizul nr. 1 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor.

2. Avizul nr. 15 (2012) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) privind specializarea judecătorilor, adoptat în cadrul celei de-a 13-a reuniuni plenare a CCJE.

3. Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018, intrat în vigoare din 01.04.2019.

4. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 1.

5. CHENG, Edward K. *The Myth of the Generalist Judge*. Stanford Law Review, 2008, vol. 61.

6. BAUM, Lawrence. *Probing the Effects of Judicial Specialization*. 58 Duke Law Journal 1667-1684 (2009).

7. Legea contenciosului administrativ, nr.793 din 10.02.2000. (abrogată).

8. Overview of specialised courts, de către Markus B. Zimmer, International Journal for Court Administration, august 2009, disponibil aici: <http://www.iaca.ws/files/LWB-SpecializedCourts.pdf>. (online).

9. Pentru detalii despre statele membre ale Uniunii Europene care au înființat instanțe judecătorești specializate sau care au implementat specializarea judecătorilor în domeniul contenciosului administrativ, a se vedea site-ul Asociației Europene a

Consiliilor de Stat și a Curților Supreme Administrative: <http://www.juradmin.eu/index.php/en/>.

10. Pentru detalii, a se vedea Site-ul Curții Administrative Federale a Germaniei. http://www.bverwg.de/informationen/english/federal_administrative_court.php.12.

11. Pentru detalii, a se vedea Chestionarul despre independența și eficiența justiției administrative: România, Asociația Judecătorilor Europeni Administrativi, 2009, disponibil aici: http://www.aeaj.org/IMG/article_PDF/Questionnaire-on-the-Independence_a125.pdf.

12. Pentru detalii, a se vedea http://www.juradmin.eu/images/media_kit/members/en/finland.pdf.

13. Potrivit site-ului Curții Supreme Administrative a Suediei. <http://www.hogstaforvaltningsdomstolen.se/The-Supreme-Administrative-Court/#sthash.QyiUpcy2.dpuf>.

14. Site-ul Curții Supreme Administrative a Lituaniei, ultima dată accesat la 10 ianuarie 2014: <http://www.lvat.lt/en/administrative-courts.html>.

15. Site-ul Curții Supreme a Estoniei: <http://www.riigikohus.ee/?id=188>.

16. Pentru detalii, a se vedea informația plasată pe site-ul Asociației Europene a Consiliilor de Stat și a Curților Supreme Administrative. http://www.juradmin.eu/images/media_kit/members/en/czech_republic.pdf.

17. Pentru detalii, a se vedea Opinia Consultativă a CSJ: <https://www.bizlaw.md/opinie-consultativa-cu-privire-la-intrarea-in-vigoare-a-codului-administrativ-ce-spune-csj-despre-aplicarea-legii-in-timp-si-calitatea-de-parat>.

18. Pentru detalii, a se vedea Chestionarul privind independența și eficiența justiției de contencios administrativ: Suedia, Asociația Judecătorilor Europeni Administrativi, 2009, disponibil aici: http://www.aeaj.org/IMG/article_PDF/Questionnaire-on-the-Independence_a123.pdf.

19. Pentru detalii a se vedea : <http://www.riigikohus.ee/?id=188>, Site-ul Curții Supreme a Estoniei. (online), (vizualizat la 25.03.2024).